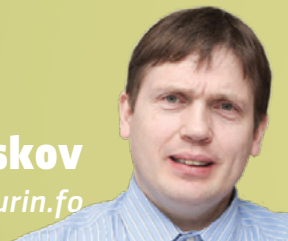

Mikudagsblaðið verður borið ókeypis til hvørt húsarhald í Føroyum!

Oddagrein

Eiríkur Lindenskov
eirikur@sosialurin.fo

SPENNINGUR UM FORSETAVAL

Stórir spenningur var um fyrsta undanvalið til uppstillingina til amerikanska forsetavalið, sum var í statinum Iowa mánadagin.

Hjá Republikanska flokkinum hava vit serliga hoyrt um Donald Trump, sum hevur speirikið kappingarneytarnar við, at hann rindar sjálvur fyri sítt valstrið. Hann er fleirmilliardingur, og tí hevur hann tann fyrimunin fram um hinar, at hann figgar sítt valstrið sjálvur. Tað er als ikki vanligt í Amerika, at persónar við egnum pengum klára tað.

Men tað gekk kortini ikki so væl hjá honum í Iowa, tí mótvalevni hansara, Ted Cruz fór við sigrinum við 28 prosentum av atkvøðunum.

Meira spennandi er tað kanska hjá Demokratunum. Har hevur verið hildið, at Hillary Clinton er sjálvskrivað at vinna uppstillingarvalið.

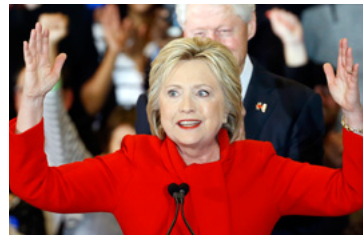
Hon royndi seg eisini í 2008, tá hon mátti lúta fyri Barack Obama. Fyri fyrstu ferð valdu amerikanarar ein luttan forseta – so kanska teir hesaferð fyri fyrstu ferð velja eina kvinnu til forseta.

Men um vit brúka fyrsta undanvalið sum barometur, so skal tað ikki ganga so lætt hjá henni, tí hon var bara brotpart av prosent framman fyri mótvalevni Bernie Sanders.

Hann kallar seg »demokratiskan socialist« – tosar um at skatta bank-

arnar meira og at geva fólki rætt til ókeypis skúlagongd og ókeypis atgongd til hægri lærustovnar – ella í øllum førum bíligari. Hann hevur norðurlenska vælferðarmodellið sum fyrmynd – kanska at samnbera við norðurlenskar javnaðarmenn. Og tað í sjálvum sær man vera gott fyri Hillary Clinton, tí valla fara amerikanarar at velja kjósa sær ein javnaðarmann til forsetavalevni, og so als ikki til forseta.

Eygleiðarar siga um Bernie Sanders, at hann er ov kollveltingarsinnaður til at vinna á Hillary Clinton. Hann vil broyta samfelagið soleiðis, sum amerikanar sum heild als ikki vilja, men sum fólkið í Iowa í nógv størri mun vil. Og hóast

mett verður, at Bernie Sanders fer at vinna valið um uppstilling í grannastatinum New Hampshire, so fer myndin at broytast púasta, tá komið verður til suðurstatirnar. Har meta eyggleiðarar, at Clinton

fer at vinna stórt, tí hon fær stuðul bæði frá latínarafólkinum og teimum svørtu.

Tað var eitt nýbrot, at amerikanarar valdu ein luttan forseta seinast. Tað hevur í øllum førum eitt signálvirði. Men tað hevur tað so sanniliga eisini, um amerikanar velja eina kvinnu í forsetasessin.

Tað hevur ikki bara týðning fyri Amerika, men so sanniliga fyri heimin allan. Ta uppgávuna kann Hillary Clinton megna sum hin fyrsta.

» Týðning fyri allan heimin um USA fær kvinnu til forseta

Makrelur gevur 380 mió eyka

Vilmund Jacobsen

– Tað er ikki rætt, tá onkur heldur, at nýggja tilfeingið av uppsjóvarfiski gevur miljardir, sigur felagið Nótaskip

– Í orðaskiftinum um fiskivinnuna verður ofta tosað um tað nýggja tilfeingið av uppsjóvarfiski. Miljardavirði verða nevnd, og myndin tykist hava bitið seg fasta í almenninginum. Men, tíverri – henda myndin er skeiv.

Tað sigur felagið Nótaskip sum vísir á, at Føroyar hava bara fingið eina nýggja avtalu um makrelin við hini strandalondini.

– Hinvegin áseta vit okkum einvíst kvotur av svartkjafti og norðhavssild við einum parti, sum vit halda okkum hava rætt til.

Felagið sigur, at tað saktans ber til at rokna út, hvussu nógv makrelavtalan frá 2014 gevur okkum í eyka avreiðing-arvirði í 2016.

– ES, Noreg og Føroyar samdust um at seta heildarkvotuna av makreli til 895.900 tons í 2016. Tey 12,6 prosent, sum vit eiga, geva okkum eina kvotu á 112.892 tons.

Felagið vísir á, at í gomlu makrelavtaluni var føroyski parturin 5,36 prosent, og tað

– So at siga allir partar av fiskiflotanum hava fingið part av vøkstrinum í makrelkvotuni, sigur felagið Nótaskip

hevði givið eina føroyska kvotu á góð 48.000 tons. So-statt gevur nýggja makrelavtalan Føroyum sløk 65.000 tons meira enn hin gamla.

– Í hagtølunum hjá Fiskiveiðieftirlitinum sæst, at miðal avreiðingarprísurin fyri makrel í 2015 var 5,88 krónur fyri kilo. Sostatt gevur nýggja makrelavtalan eitt eyka avreiðingavirði í 2016 á 380 miljónir krónur.

Felagið Nótaskip vísir á, at hetta er ein stór upphædd, men er kortini langt frá miljardunum.

– So at siga allir partar av fiskiflotanum hava fingið part av vøkstrinum í makrelkvotuni, sigur felagið.

Tosað hevur eisini verið um nýtt tilfeingi, tá ræður um svartkjaft og norðhavssild.

– Men, í lötuni er eingin strandalandaavtala fyri svart-

kjaft, ei heldur fyri norðhavssild, og tí seta strandalondini kvoturnar hvørt í sínum lagi.

Felagið Nótaskip vísir á, at í 2014 og 2015 settu Føroyar sína kvotu av norðhavssild á 40.000 tons, men árin frá 2009 til 2012 var hon eftir gamla býtinum millum 43.000 og 89.000 tons.

– Í fjør var føroyska svartkjaftakvotan 303.000 tons, men tá hon hevur verð størst, var hon 532.000 tons. Rætt er, at vit síðst á árinum settu okkum eina eyka svartkjaftkvotu á 122.000 tons, men vit fiskaðu bert umleið 50.000 tons av kvotuni.

Felagið Nótaskip leggur aftrat, at í fjør var samlaða svartkjaftakvotan hjá strandalondunum næstan tvífalt tað, sum ICES mælti til, og greitt er, at tað fer ikki at bera til í longdini.

» Varsemi er lykka-orðið

AKSEL V. JOHANNESSEN
TÍÐARGREIN SÍÐA 18

» Knút tímir ikki frá teldlinum

BARNAOPERA SÍÐA 14

Fiskaprísurin er góður í lötuni

Vilmund Jacobsen

Tað er serliga prísurin á hýsu, sum hevur lyft seg upp aftur, eftir at hýsa herfyri var fyri stórum prísfalli

Á søluni á Fiskamarknaði Føroya í gjár hevði toskur 1, 2 og 3 rímliga góðan prís, meðan prísurin fyri tosk 4, har størstu nøgdirnar vóru, ikki var nakað at reypa av.

Toskur 1, 2 og 3 fingi miðalprísir 21,76, 21,41 og 19,24 krónur fyri kilo.

Við søluna í gjár var mest av toski 4, sløk 9 tons tilsamans, og her var miðalprísurin 16,08 krónur fyri kilo.

Í byrjanini av árinum hevði hýsa rættiliga góðan prís, og tá fiskurin var dýrastur - tó fyri lutfalsliga smáar nøgdir - vóru bestu miðalprísirnir á umleið 25 krónur fyri kilo.

Tá línuskipini loystu og einar 10-12 dagar seinni komu inn aftur at landa, fall hýsuprísurin munandi - ja, hann fór niður í eina helvt ella so.

Men, við sølurnar seinastu dagarnar, hevur prísurin á hýsu lyft seg upp aftur.

Við søluna í gjár fór hýsa 1, 2 og 3 fyri miðalprísirnar

20,57, 21,73 og 21,86 krónur fyri kilo.

Umleið seks tons av hýsu vórðu seld á Fiskamarknaði Føroya í gjár.

Umframt tosk og hýsu, var tað serliga havtaska og longa, sum vórðu boðin út á søluni í gjár.

Her vóru stívliga 13 tons av havtasku, sum lyftu væl undir samlaða miðalprísir.

Besti miðalprísur á havtasku var 29,03 krónur fyri kilo og lakasti miðalprísurin, sum var fyri havtasku 5, var 15,03.

Umleið fimm tons vóru av longu, harav meginparturin fór fyri slakar 15 krónur fyri kilo.

Tilsamans seldi Fiskamarknaður Føroya í gjár 45,3 tons av fiski fyri slakar 900.000 krónur. Hetta gevur ein samanlagdan miðalprís á 19,83 krónur fyri kilo.